

De kleinschaligheid is out-of-the-box Impressie door Jan Kadijk (Nirov)

Een nieuwe generatie vakgenoten zindert van de energie om wegen te vinden die leiden naar nieuwe ruimtelijke kwaliteit. De Nirov Dag van de Ruimte op 18 november 2010 bood volop inspiratie om - in weerwil van crisis en treurnis - die nieuwe wegen te vinden. Naar de rijksoverheid kijken zal de komende tijd niet veel helpen. De beweging komt van onderaf, daarmee omgaan vergt van ruimtelijke ontwikkelaars veel out-of-the-box denken.

'Schaarste leidt tot creativiteit'. Siebe Riedstra, de nieuwe SG op het Ministerie van Infrastructuur en Milieu is een optimistisch mens. 'We creëren nog steeds nieuwe ruimte. Doordat geld en ruimte schaars zijn komen we tot creatieve oplossingen'. Dat een teveel aan geld 'dom en lui maakt' heeft hij ook van dichtbij meegemaakt.

'Minister gaat niet over dierentuin Emmen'

De opgave om te komen tot geïntegreerd ruimtelijk rijksbeleid blijft groot. Riedstra wil zich daar voor inzetten. 'Er was veel kritiek op de verkokering tussen departementen, een gebrek aan samenwerking. Ik hoop dat dat in de toekomst anders zal zijn' klonk het, zij het nog niet erg overtuigend. Stelliger was hij over het voornemen tot decentralisatie van het RO-beleid. 'De Minister gaat toch zeker niet over de dierentuin in Emmen?' Naast het motto 'centraal wat moet, decentraal wat kan' klinkt voortaan ook de slogan 'Je gaat erover of je gaat er niet over'. Het rijk zal daarbij voortaan met één mond spreken en selectiever zijn dan ooit. 'Er wordt door het rijk geïnvesteerd in mainports, brainports en greenports. En daar moeten we geen puntkomma achter willen zetten', aldus Riedstra.

Recht op inspiratie

Geurt van Randeraat pleitte voor het 'recht op inspiratie' voor iedereen. De nieuwe wereld van netwerken, samenwerking en co-creatie leidt tot verrassende initiatieven van onderaf. Die sneuvelen bij ons vaak jammerlijk doordat er binnen systemen van bestuur of regelgeving geen plek voor is. Maar het kan wel, betoogt van Randeraat. Zie bijvoorbeeld het micro-businessmodel van de plasticverzamelaars op een vuilnisbelt, zie de 'carrotmob' (www.carrotmob.org) die winkeliers een duurzame wortel voorhoudt en zie de spontane foto-projecten die nieuwe energieën losmaken bij bewoners (www.jr-art.net). Ook dichterbij huis zijn er goede voorbeelden zoals de nieuwe invulling van het Rotterdamse RDM-gebouw. Het daar gevestigde Albeda-college combineert opleiding, bedrijvigheid, en RO-opgaven in één ontwikkeling, en vormt zo een inspirerende omgeving voor de jongeren die er worden opgeleid. Van Randeraat hekelde dat in de nieuwste Reiswijzer Gebiedsontwikkeling wordt gesproken over een 'optionele marktconsultatie' bij gebiedsontwikkeling. 'Wat nou optioneel, dat moet verplicht zijn. En wie meent dat de markt geconsulteerd kan worden door een paar projectontwikkelaars te bevragen die heeft het echt helemaal mis'.

In serious games, out-of-the-box-sessies en debatarena's werden de nieuwe vragen verder uitgediept. 'De crisis leidt tot een directe relatie tussen product en consument', stelde Robert van Ieperen van Fakton. 'We kunnen niet langer voorschrijven hoe mensen moeten wonen. De fase van grootschaligheid is echt achter de rug.'

Grootschalige projecten zorgvuldig selecteren

Ook Hugo Priemus benadrukte die nieuwe werkelijkheid. 'Formuleer streefbeelden, geef enkele randvoorwaarden aan en houd voldoende ruimte voor bottom-up initiatieven. Houd opties open, blij flexibel. Het hebben van opties vertegenwoordigt een waarde: *optiewaarde*'. Bij alle vreugde over kleinschalige initiatieven zoals die ook door jonge gebiedsontwikkelaars worden omarmd zet Priemus een kanttekening: 'Blijf oog houden voor de strategische betekenis van grote projecten zoals de aanleg van de Tweede Maasvlakte, de versterking van de Hollandse kust, Ruimte voor de Rivier, Stedenbaan, de EHS of de ontwikkeling van het spoorwegnet en wegennet. De kunst is steeds om dergelijke grote projecten zorgvuldig te selecteren en te onderwerpen aan een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse, en deze projecten steeds te verbinden met kleinschalige projecten, faseringen en processen'.

Hudigpenning voor Hugo Priemus

Aansluitend op zijn bijdrage werd Priemus verrast met de [Hudig-penning](#) voor zijn bijdrage aan volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling. De penning werd hem onder een staande ovatie van de massaal aanwezige vakgenoten overhandigd door Joost Schrijnen. Klik [hier](#) voor de uitreiking Hudig-penning